2024/779

8.3.2024

KOMISSION SUOSITUS (EU) 2024/779,

annettu 26 päivänä helmikuuta 2024,

turvallisista ja häiriönsietokykyisistä merikaapeli-infrastruktuureista

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 292 artiklan,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Taloutemme ja yhteiskuntamme ovat yhä riippuvaisempia internetistä ja kansainvälisistä tietoliikenneyhteyksistä, jotta unionin ja sen talouden digitalisointi voitaisiin toteuttaa kilpailukykyisesti. Tässä yhteydessä merikaapeli-infrastruktuurilla on osana laajempaa internetin ekosysteemiä suuri merkitys Euroopan digitaalisen suvereniteetin kannalta, koska ylivoimaisesti suurin osa kansainvälisestä dataliikenteestä välitetään merenalaisten kaapelien kautta. Monet unionin saaret, mukaan lukien kolme saarijäsenvaltiota, sekä EU:n syrjäisimmät alueet ja merentakaiset maat ja alueet ovat lähes täysin riippuvaisia tällaisista merenalaisista kaapeleista unionin sisäisessä tietoliikenteessä. Kun otetaan huomioon näiden infrastruktuurien yhteenliitetty ja valtioiden rajat ylittävä luonne, nykyisessä riskialttiissa tilanteessa, jolle ovat ominaisia ihmisen vihamielisestä toiminnasta aiheutuvat turvallisuusuhat, hallitukset kaikkialla maailmassa kiinnittävät erityistä huomiota mahdolliseen riippuvuuteensa kriittisistä kaapeleista, sillä merikaapeleissa kulkevan tietoliikenteen systeemiset ja laaja-alaiset häiriöt voisivat johtaa erityisen vakaviin seurauksiin, jos näihin infrastruktuureihin kohdistuu koordinoituja hyökkäyksiä.

(2) Jäsenvaltiot ovat vahvistaneet, että tarvitaan unionin tason toimia. Neversissä 9. maaliskuuta 2022 esitetyssä kehotuksessa ([1]) tunnustettiin televiestintäverkkojen ja digitaalisten palvelujen kaltaisten kriittisten infrastruktuurien strateginen merkitys monille yhteiskuntiemme olennaisille toiminnoille sekä se, että ne ovat kyberhyökkäysten ensisijainen kohde.

(3) Neversin kehotuksen johdosta verkko- ja tietoturva-alan yhteistyöryhmä teki komission ja EU:n kyberturvallisuusviraston (ENISA) tuella ja Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelintä (BEREC) kuullen korkean tason riskinarvioinnin viestintäinfrastruktuureista ja -verkoista, mukaan lukien merikaapelit. Riskinarvioinnissa keskeisiksi uhkiksi todettiin merikaapeleihin kohdistuvat fyysiset hyökkäykset tai sabotaasi sekä toistimista riippuvaisiin merikaapeleihin vaikuttavat sähkökatkot. Jäsenvaltiot laativat näiden uhkien ja havaittujen haavoittuvuuksien perusteella joukon riskiskenaarioita, joilla on strategista merkitystä EU:n näkökulmasta. Näihin kuuluvat erityisesti riski siitä, että kolmas maa puuttuu laite- tai ohjelmistotoimittajan, tietoturvapalveluntarjoajan tai merikaapeleiden toimintaan ja että digitaaliseen infrastruktuuriin, myös merikaapeleihin, kohdistetaan koordinoitu fyysinen hyökkäys tai sabotaasi.

(4) Unionin koordinoidusta lähestymistavasta kriittisen infrastruktuurin häiriönsietokyvyn vahvistamiseen joulukuussa 2022 annetussa neuvoston suosituksessa ([2]), jäljempänä ’kriittisen infrastruktuurin häiriönsietokykyä koskeva suositus’, suositellaan unionin ja kansallisen tason kohdennettuja toimia varautumisen, reagoinnin ja kansainvälisen yhteistyön parantamiseksi. Toimissa keskitytään erityisesti kriittiseen infrastruktuuriin, jolla on huomattavaa rajat ylittävää merkitystä määritellyillä keskeisillä sektoreilla, joita ovat muun muassa energia, liikenne, avaruus ja digitaalinen infrastruktuuri.

(5) Suosituksessa neuvosto kehotti komissiota tekemään kattavan selvityksen merenalaisten tietoliikennekaapeleiden häiriönsietokyvystä ja kuulemaan asiaankuuluvia sidosryhmiä ja asiantuntijoita toimenpiteistä, jotka liittyvät mahdollisiin merenalaiseen infrastruktuuriin kohdistuviin merkittäviin turvallisuuspoikkeamiin. Komissio on tehnyt asiaa koskevia selvityksiä ja toimittaa niiden päätelmät jäsenvaltioille asianmukaisella luottamuksellisuustasolla. Tällä suosituksella pyritään täydentämään ja tukemaan kriittisen infrastruktuurin häiriönsietokykyä koskevan suosituksen täytäntöönpanoa.

([1]) https://presse.economie.gouv.fr/08-03-2022-declaration-conjointe-des-ministres-de-lunion-europeenne-charges-du-numerique-et-des-communications-electroniques-adressee-au-secteur-numerique/

([2]) Neuvoston suositus, annettu 8 päivänä joulukuuta 2022, unionin koordinoidusta lähestymistavasta kriittisen infrastruktuurin häiriönsietokyvyn vahvistamiseen, 2023/C 20/01 (*EUVL C 20, 20.1.2023, s. 1*).

(6) Euroopan taloudellisen turvallisuuden strategiasta kesäkuussa 2023 annetussa yhteisessä tiedonannossa ([3]) ehdotettiin, että kriittiseen infrastruktuuriin kohdistuvia fyysisiä ja kyberturvallisuusriskejä arvioidaan jatkossakin 8 päivänä joulukuuta 2022 annetun neuvoston suosituksen mukaisesti, ja määriteltiin merenalaiset kaapelit kriittiseksi infrastruktuuriksi kyseisten riskien osalta. Komissio suositteli digitaalisen vuosikymmenen tilaa koskevassa vuoden 2023 kertomuksessaan ([4]), että ”jäsenvaltioiden olisi tehostettava toimiaan muun muassa tarvittavilla investoinneilla sen varmistamiseksi, että eurooppalaiset digitaaliset infrastruktuurit, erityisesti runkoverkkoinfrastruktuuri ja merenalaiset kaapelit, ovat turvallisia ja häiriönsietokykyisiä”.

(7) Eurooppa-neuvosto painotti 27. lokakuuta 2023 antamissaan päätelmissä, että ”tarvitaan tehokkaita toimia kriittisen infrastruktuurin häiriönsietokyvyn vahvistamiseksi ja turvallisuuden takaamiseksi”, ja korosti, että ”on tärkeää soveltaa kokonaisvaltaista ja koordinoitua lähestymistapaa”. Tätä taustaa vasten on tärkeää, että unioni puuttuu näihin kysymyksiin nopeasti.

(8) Jäsenvaltioiden olisi tämän suosituksen mukaisia toimenpiteitä toteuttaessaan toimittava tarvittaessa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2018/1972 ([5]) (eurooppalainen sähköisen viestinnän säännöstö), Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2022/2555 ([6]) (NIS 2 -direktiivi) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2022/2557 ([7]) (CER-direktiivi) vahvistettujen asiaa koskevien säännösten, velvoitteiden ja mekanismien mukaisesti.

(9) NIS 2 -direktiivi, jolla korvataan eurooppalaisen sähköisen viestinnän säännöstön vastaavat säännökset verkkojen ja palvelujen turvallisuudesta sekä näiden säännösten täytäntöönpanosta ja valvonnasta (säännöstön 40 ja 41 artikla), annetaan jäsenvaltioille valtuudet vahvistaa toimintaperiaatteet, joilla ylläpidetään avoimen internetin yleisen ydinverkon yleistä saatavuutta, eheyttä ja luottamuksellisuutta, tarvittaessa myös merenalaisten tietoliikennekaapelien kyberturvallisuutta. NIS 2 -direktiivin 23 artiklan mukaan merenalaisiin tietoliikennekaapeleihin vaikuttavista poikkeamista olisi ilmoitettava asiaankuuluvalle tietoturvaloukkauksiin reagoivalle ja niitä tutkivalle yksikölle (CSIRT-yksikölle) tai toimivaltaiselle viranomaiselle. Kunkin jäsenvaltion kansallisessa kyberturvallisuusstrategiassa olisi tarvittaessa otettava huomioon merenalaisten tietoliikennekaapelien kyberturvallisuus, ja siihen olisi sisällyttävä mahdollisten kyberturvallisuusriskien kartoitus ja toimenpiteitä niiden vaikutusten lieventämiseksi, jotta voidaan varmistaa tietoliikennekaapelien mahdollisimman korkeatasoinen suojaus.

(10) CER-direktiivillä pyritään varmistamaan välttämättömien yhteiskunnan toimintojen tai taloudellisen toiminnan ylläpitämisen kannalta keskeisten palvelujen häiriötön tarjonta sisämarkkinoilla direktiivin soveltamisalaan kuuluvilla 11 sektorilla. Tähän sisältyy tällaisia palveluja tarjoavien kriittisten toimijoiden fyysisen häiriönsietokyvyn parantaminen. CER-direktiivi kattaa digitaalisen infrastruktuurin siltä osin kuin on kyse alan kriittisten toimijoiden määrittämisestä, kansallisten strategioiden hyväksymisestä, jäsenvaltioiden riskinarvioinneista ja jäsenvaltioiden tukitoimenpiteistä niiden kriittisiksi määrittämille toimijoille.

(11) EU:n merellisessä turvallisuusstrategiassa ([8]) korostetaan, että vihamielisten toimijoiden kriittiseen meri-infrastruktuuriin, myös merenalaisiin kaapeleihin, kohdistamien hyökkäysten riski kasvaa, ja ehdotetaan toimia tällaisen infrastruktuurin häiriönsietokyvyn ja suojelun parantamiseksi.

(12) Kuten EU:n turvallisuusunionistrategian täytäntöönpanoa koskevassa kuudennessa edistymiskertomuksessa korostetaan, EU on antanut merkittävää lainsäädäntöä aiheista, jotka ulottuvat kriittisten toimijoiden suojelusta aina kyberuhkien sietokyvyn parantamiseen. Turvallisuusuhkaympäristö Euroopassa ja sen naapurustossa kehittyy kuitenkin kaiken aikaa. Siksi tarvitaan jatkuvaa valppautta ja korkeaa valmiustasoa, jotta voidaan vastata kriittisen infrastruktuurin turvallisuutta koskeviin uusiin haasteisiin sekä verkossa että sen ulkopuolella.

([3]) Yhteinen tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle ja neuvostolle Euroopan taloudellisen turvallisuuden strategiasta, JOIN(2023) 20 final, 20.6.2023.

([4]) Kertomus digitaalisen vuosikymmenen edistymisestä 2023, 27. syyskuuta 2023, https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news-redirect/798346

([5]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/1972, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, eurooppalaisesta sähköisen viestinnän säännöstöstä (EUVL L 321, 17.12.2018, s. 36).

([6]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2022/2555, annettu 14 päivänä joulukuuta 2022, toimenpiteistä kyberturvallisuuden yhteisen korkean tason varmistamiseksi kaikkialla unionissa (NIS 2 -direktiivi) (EUVL L 333, 27.12.2022, s. 80).

([7]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2022/2557, annettu 14 päivänä joulukuuta 2022, kriittisten toimijoiden häiriönsietokyvystä ja neuvoston direktiivin 2008/114/EY kumoamisesta (EUVL L 333, 27.12.2022, s. 164).

([8]) Neuvoston päätelmät tarkistetusta EU:n merellisestä turvallisuusstrategiasta ja sen toimintasuunnitelmasta, 24. lokakuuta 2023, https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14280-2023-INIT/fi/pdf.

(13) Tällä suosituksella pyritään edistämään synergioita EU:n tasolla, jotta voidaan parantaa merikaapeli-infrastruktuurien turvallisuutta ja häiriönsietokykyä. Siinä suositellaan toimia, joilla voidaan arvioida ja parantaa unionin ja sen jäsenvaltioiden välistä koordinointia, joka liittyy olemassa olevien ja uusien merikaapeli-infrastruktuurien turvallisuuteen ja häiriönsietokykyyn sekä tällaisten infrastruktuurien yhteisen käyttöönoton tai merkittävän parantamisen tukemiseen Euroopan etua koskevien kaapelihankkeiden avulla.

(14) Merikaapeli-infrastruktuureihin sisältyvät kaapeleiden lisäksi kaikki niiden rakentamiseen, käyttöön, huoltoon ja korjaukseen liittyvät infrastruktuurit, kuten rantautumispisteet ja niihin liittyvät merikaapelin maanpäälliset osat (esim. maareitit rannan tarkastuskaivosta rantautumispisteeseen, datakeskukseen tai liityntäpisteeseen), huoltokeskukset sekä käyttöönotossa, huollossa ja korjauksessa käytettävät alukset.

(15) Komissio perustaa 30 päivänä toukokuuta 2016 annetussa komission päätöksessä C(2016) 3301 ([9]) tarkoitetun merikaapeli-infrastruktuuria käsittelevän epävirallisen asiantuntijaryhmän, jäljempänä ’asiantuntijaryhmä’. Se koostuu jäsenvaltioiden asiantuntijoista, ja sen tehtävänä on tarjota komissiolle neuvoja ja asiantuntemusta tämän suosituksen jatkotoimissa, erityisesti toimista, joiden tarkoituksena on

— helpottaa nopeaa ja toimivaa tietojenvaihtoa jäsenvaltioiden, komission ja ulkosuhdehallinnon välillä säilyttämällä tiivis yhteys merikaapeli-infrastruktuurien turvallisuutta ja häiriönsietokykyä koskevien kysymysten sekä niiden rahoituksen välillä,

— kartoittaa olemassa olevat merikaapeli-infrastruktuurit EU:n tasolla kansallisten kartoitusten pohjalta ja päivittää kartoitusta vähintään vuosittain,

— tarkastella uudelleen kartoitusta ja kansallisia riskinarviointeja puuttuvien tietojen tunnistamiseksi,

— ehdottaa toimenpiteitä puuttuvien tietojen täydentämiseksi ja menetelmää lisätietojen yhdistämiseksi olemassa oleviin arviointeihin ja määrittää perustaso unionin laajuista riskien, haavoittuvuuksien ja riippuvuuksien arviointia varten,

— tehdä merikaapeli-infrastruktuureihin liittyvistä riskeistä, haavoittuvuuksista ja riippuvuuksista konsolidoituja unionin laajuisia arviointeja, joiden pohjalta olisi ehdotettava lieventäviä toimenpiteitä,

— ehdottaa luetteloluonnosta strategisista Euroopan etua koskevista kaapelihankkeista, jotka täyttävät tässä suosituksessa esitetyt kriteerit,

— tarjota puitteet koordinoidulle lähestymistavalle monenvälisillä ja sidosryhmien välisillä foorumeilla,

— keskustella mahdollisuuksista ottaa käyttöön innovatiivisia ratkaisuja merikaapeli-infrastruktuureihin kohdistuvien uhkien havaitsemiseksi ja torjumiseksi ottaen erityisesti huomioon EU:n rahoittamien hankkeiden tulokset ja

— kehittää merenalaisten kaapelien huolto- ja korjauskapasiteettia.

(16) Asiantuntijaryhmä kokoaa yhteen tarvittavat asiantuntijat ja toimii suojattuna foorumina jäsenvaltioiden väliselle koordinoinnille. Se antaa komissiolle neuvoja ja apua ja täydentää NIS 2 -direktiivillä perustetun verkko- ja tietoturva-alan yhteistyöryhmän ja CER-direktiivillä perustetun CER-ryhmän rooleja ja tehtäviä. Asiantuntijaryhmän on määrä helpottaa nopeaa ja toimivaa tietojenvaihtoa jäsenvaltioiden ja komission välillä tämän suosituksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa. Jotta voidaan säilyttää tiivis yhteys merikaapeli-infrastruktuurien turvallisuuteen ja häiriönsietokykyyn liittyvien kysymysten sekä niiden rahoituksen välillä, jäsenvaltioiden olisi asiantuntijaryhmässä kuultava säännöllisesti verkko- ja tietoturva-alan yhteistyöryhmää ja CER-ryhmää, unionin rahoitusohjelmia käsitteleviä jäsenvaltioiden komiteoita, kolmansien maiden viranomaisia, julkisia kehitys- ja rahoituslaitoksia, teollisuuden edustajia ja muita sidosryhmiä, pidettävä ne ajan tasalla ja tarvittaessa tehtävä niiden kanssa tiivistä yhteistyötä. Tällaisen yhteistyön on tapahduttava asianomaisten ryhmien, komiteoiden ja viranomaisten toimeksiantojen ja toimivaltuuksien puitteissa. Unionin rahoitusohjelmia käsittelevien komiteoiden sekä julkisten kehitys- ja rahoituslaitosten kuulemisella tulisi erityisesti pyrkiä hyödyntämään synergioita ja yhdistämään erilaisia rahoituslähteitä. Tietoja olisi vaihdettava asianmukaisella luottamuksellisuustasolla.

([9]) C(2016) 3301.

(17) Koska on tärkeää saavuttaa merikaapeli-infrastruktuurien kyberturvallisuuden ja fyysisen turvallisuuden korkea taso niiden omistajasta riippumatta, tässä suosituksessa kehotetaan jäsenvaltioita hyväksymään toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että merikaapeli-infrastruktuurin ylläpitäjät täyttävät kaikkein tiukimmat turvallisuusnormit (tarvittaessa myös puolustustason normit).

(18) Merikaapeli-infrastruktuurien kyberturvallisuuden ja fyysisen turvallisuuden korkean tason saavuttamiseksi jäsenvaltioita olisi kannustettava keräämään asiaankuuluvia tietoja ([10]) yrityksiä edustavilta organisaatioilta tai tarvittaessa yksittäisiltä yrityksiltä omalla lainkäyttöalueellaan. Näitä tietoja olisi käytettävä kansallisen merikaapeli-infrastruktuurin kartoituksen laatimiseen, täydentämiseen ja päivittämiseen kaikissa asianomaisissa jäsenvaltioissa. Tietojen keräämisessä tai vaihdossa olisi säilytettävä kyseisten tietojen luottamuksellisuus sekä suojeltava asianomaisten toimijoiden turvallisuusetuja ja kaupallisia etuja.

(19) Merikaapeli-infrastruktuureihin vaikuttavista riskeistä, haavoittuvuuksista ja riippuvuuksista olisi tehtävä kansallisen tason arviointi. Kansallinen arviointi on tärkeä välietappi konsolidoidun unionin laajuisen arvioinnin laatimisessa. Siinä olisi otettava lähtökohdaksi olemassa olevat EU:n laajuiset riskinarvioinnit ja muut arvioinnit, erityisesti ne, jotka on tehty Neversin kehotuksen, Euroopan unionin kybertoimien kehittämisestä annettujen neuvoston päätelmien ja – 5G-verkkojen kyberturvallisuuden osalta – komission suosituksen (EU) 2019/534 ([11]) johdosta. Kansalliseen arviointiin olisi sisällyttävä olemassa olevien ja suunniteltujen infrastruktuurien kartoitus. Jäsenvaltioiden olisi edelleen tiukennettava infrastruktuurin arkaluonteisten osien laite- ja ohjelmistotoimittajia ja ylläpitäjiä koskevia kansallisia velvoitteita pannessaan täytäntöön NIS 2 -direktiiviä.

(20) Jotta voidaan parantaa valmiustasoa ja tuottaa tietoa tuleviin unionitason koordinoituihin riskinarviointeihin, jäsenvaltioita olisi kannustettava teettämään säännöllisiä stressitestejä merikaapeli-infrastruktuuria ylläpitäville toimijoille. Tällaiset stressitestit auttaisivat arvioimaan toimijoiden häiriönsietokykyä eri skenaarioissa.

(21) Merikaapeli-infrastruktuureja olisi oltava mahdollista rakentaa, parantaa ja huoltaa mahdollisimman nopeasti siten, että hallinnollinen rasite pidetään mahdollisimman pienenä. Tästä syystä jäsenvaltioita olisi kannustettava käsittelemään tällaisten infrastruktuurien suunnitteluun, hankintaan, rakentamiseen, ylläpitoon, huoltoon ja korjaamiseen liittyvät hakemukset verkossa ja mahdollisimman nopeasti. Jäsenvaltiot olisi saatava tietoisiksi siitä, että on hyödyllistä nimetä viranomainen helpottamaan ja koordinoimaan lupamenettelyjä. Tämä viranomainen voisi nimetä koordinaattorin, joka toimii hankkeen keskitettynä yhteyspisteenä. Lisäksi jos se on tarpeen poikkeuksen myöntämiseksi neuvoston direktiivin 92/43/ETY ([12]) tai Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/60/EY ([13]) nojalla, kyseisten infrastruktuurien suunnittelua, hankintaa, rakentamista, ylläpitoa, huoltoa ja korjaamista olisi pidettävä mainituissa direktiiveissä tarkoitettuna erittäin tärkeän yleisen edun mukaisena toimintana edellyttäen, että muut kyseisissä säännöksissä säädetyt edellytykset täyttyvät. Tämä ei rajoita muun unionin ympäristöoikeuden soveltamista tai täytäntöönpanoa.

(22) Jäsenvaltioita olisi kannustettava tekemään yhteistyötä merikaapeli-infrastruktuurien huolto- ja korjauskapasiteetin kehittämiseksi.

(23) Sen vuoksi olisi tarpeellista täydentää digitaalisten palvelujen perustana olevaa digitaalista ja fyysistä infrastruktuuria koskevia meneillään olevia ja suunniteltuja riskinarviointeja erityisillä merikaapeli-infrastruktuuria koskevilla riskinarvioinneilla ja vaihtoehdoilla niitä koskeviksi lieventäviksi toimenpiteiksi. Asiantuntijaryhmää pyydetään avustamaan komissiota, tiiviissä yhteistyössä verkko- ja tietoturva-alan yhteistyöryhmän ja CER-ryhmän kanssa ja ENISAn tuella, sellaisen riskejä, haavoittuvuuksia ja riippuvuuksia koskevan konsolidoidun unionin laajuisen arvioinnin toteuttamisessa, joka kattaa sekä merikaapeli-infrastruktuurien ja niiden toimitusketjujen kyberturval-

([10]) Esimerkiksi reittien maantieteellinen sijainti, kaapelin tekniset eritelmät jne.

([11]) Komission suositus (EU) 2019/534, annettu 26 päivänä maaliskuuta 2019, 5G-verkkojen kyberturvallisuudesta (EUVL L 88, 29.3.2019, s. 42).

([12]) Neuvoston direktiivi 92/43/ETY, annettu 21 päivänä toukokuuta 1992, luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta (EYVL L 206, 22.7.1992, s. 7).

([13]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/60/EY, annettu 23 päivänä lokakuuta 2000, yhteisön vesipolitiikan puitteista (EYVL L 327, 22.12.2000, s. 1).

lisuuden että fyysisen turvallisuuden. Tämä konsolidoitu arviointi voisi perustua tuloksiin, joita on saatu jo tehdyistä riskinarvioinneista, erityisesti merikaapeli-infrastruktuurien ja niiden toimitusketjujen kyberturvallisuutta ja fyysistä turvallisuutta koskevista kansallisista riskinarvioinneista sekä Neversin kehotuksen, Euroopan unionin kybertoimien kehittämisestä annettujen neuvoston päätelmien ja 5G-verkkojen osalta suosituksen (EU) 2019/534 johdosta tehdyistä riskinarvioinneista. Konsolidoitu arviointi voisi johtaa kansallisen ja/tai unionin tason suosituksiin, mukaan lukien ehdotetut lieventävät toimenpiteet.

(24) Ensimmäisessä vaiheessa asiantuntijaryhmä voisi avustaa komissiota tarkastelemaan kansallisia riskinarviointeja, jotta voidaan tunnistaa puuttuvat tiedot, jotka estäisivät riskejä, haavoittuvuuksia ja riippuvuuksia koskevan konsolidoidun unionin laajuisen arvioinnin toteuttamisen erityisesti suuririskisten laite- ja ohjelmistotoimittajien osalta, sekä tarkastelemaan olemassa olevien ja suunniteltujen merikaapeli-infrastruktuurien kansallisen tason kartoitusta (mukaan lukien kaapeli-infrastruktuurin sijainti, kapasiteetti, tekniset ominaisuudet ja omistajuus) sekä fyysisten ja loogisten kerrosten vuorovaikutusta. Asiantuntijaryhmä voisi auttaa komissiota kartoittamaan olemassa olevat merikaapeli-infrastruktuurit EU:n tasolla kansallisten kartoitusten pohjalta ja päivittämään kartoitusta vähintään vuosittain. Tarkastelussa olisi otettava huomioon yhteydet muihin kriittisiin infrastruktuureihin, erityisesti sähkökaapeleihin, kaasuputkiin ja merellä sijaitseviin uusiutuvan energian tuotantolaitoksiin, sekä muihin televiestintäinfrastruktuureihin ([14]). Muita kuin arkaluonteisia kartoitustietoja voidaan jakaa asiaankuuluvien infrastruktuuritietopisteiden kanssa esimerkiksi laajakaistakustannusten vähentämistä koskevan direktiivin (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/61/EU ([15])) ja tulevan gigabitti-infrastruktuurisäädöksen puitteissa.

(25) Toisessa vaiheessa asiantuntijaryhmää kannustetaan ehdottamaan toimenpiteitä puuttuvien tietojen täydentämiseksi ja menetelmää lisätietojen yhdistämiseksi olemassa oleviin arviointeihin ja määrittämään perustaso unionin laajuista riskien, haavoittuvuuksien ja riippuvuuksien arviointia varten.

(26) Kolmannessa vaiheessa asiantuntijaryhmää kannustetaan käyttämään edellisessä vaiheessa vahvistettua menetelmää toteuttaakseen konsolidoidun unionin laajuisen kartoituksen merikaapeli-infrastruktuureista ja arvioidakseen merikaapeli-infrastruktuureihin liittyviä riskejä, haavoittuvuuksia ja riippuvuuksia erityisesti suuririskisten laite- ja ohjelmistotoimittajien osalta. Arviointiin olisi sisällyttävä ehdotuksia lieventäviksi toimenpiteiksi, mukaan lukien ehdotukset siitä, mihin riskeihin, haavoittuvuuksiin ja riippuvuuksiin voitaisiin puuttua tämän suosituksen mukaisten Euroopan etua koskevien kaapelihankkeiden avulla strategisten puutteiden korjaamiseksi ja sellaisten uusien yhteyksien luomiseksi, jotka lisäisivät häiriönsietokykyä ja minimoisivat riskin. Tässä vaiheessa voitaisiin myös käsitellä näkökohtia, jotka liittyvät stressitestien yhdenmukaistamiseen esimerkiksi reagointi- ja korjausaikojen osalta sekä turvallisuuspoikkeamiin reagointia koskevien valmiuksien ja korjausvalmiuksien organisointia siviili- ja sotilasalan kesken ja yli kansallisten ja alueellisten rajojen.

(27) Asiantuntijaryhmän olisi toimittava foorumina, jossa jäsenvaltiot voivat vaihtaa tietoja keskenään ja komission kanssa sekä tehdä yhteistyötä nykyisen lainsäädäntökehyksen mahdollisten puutteiden kartoittamiseksi ja synergioiden luomiseksi. Tähän voisi sisältyä tietojenvaihto tilannekuvista, poikkeamista ja niihin reagoinnista sekä sovelletuista parhaista käytännöistä. Tietoja olisi vaihdettava säännöllisesti ja jäsennellysti ja asianmukaisella luottamuksellisuustasolla, tarvittaessa myös turvallisuusluokiteltuna. Kolmansien maiden olisi voitava osallistua tapauskohtaisesti esimerkiksi kahdenvälisten kansainvälisten sopimusten puitteissa.

(28) Tällä suosituksella pyritään kannustamaan merikaapeli-infrastruktuurin käyttöönottoon tai merkittävään parantamiseen Euroopan etua koskevien kaapelihankkeiden avulla EU:n lainsäädäntöä, myös valtiontukisääntöjä, noudattaen. Tätä varten on tärkeää, että jäsenvaltioita kannustetaan tekemään yhteistyötä komission kanssa asiantuntijaryhmän kautta auttaakseen komissiota ehdottamaan luetteloa strategisista Euroopan etua koskevista kaapelihankkeista, jotka täyttävät tietyt tähän suositukseen sisältyvät kriteerit.

([14]) Huomioon olisi otettava esimerkiksi kriittisen infrastruktuurin häiriönsietokykyä koskevan suosituksen mukaisesti tehtyjen energia-alan stressitestien tulokset.

([15]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/61/EU, annettu 15 päivänä toukokuuta 2014, toimenpiteistä nopeiden sähköisten viestintäverkkojen käyttöönoton kustannusten vähentämiseksi (EUVL L 155, 23.5.2014, s. 1).

(29) Asiantuntijaryhmää kannustetaan ehdottamaan edellä mainitun konsolidoidun unionin laajuisen arvioinnin perusteella luetteloa Euroopan etua koskevista kaapelihankkeista ja siitä, miten niillä puututtaisiin havaittuihin strategisiin puutteisiin, riskeihin, haavoittuvuuksiin ja riippuvuuksiin EU:n laajuisesta näkökulmasta. Luettelo voitaisiin ottaa huomioon unionin rahoitusohjelmissa, joiden soveltamisalaan tällaiset hankkeet kuuluvat, etenkin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1153 ([16]) (Verkkojen Eurooppa -väline), Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1529 ([17]) (liittymistä valmisteleva tukiväline), Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/241 ([18]) (elpymis- ja palautumistukiväline) ja rakennerahastojen puitteissa, jollei ohjelmien säännöistä muuta johdu. Luettelo voitaisiin tarvittaessa ottaa huomioon perussäädöksissä tai niiden liitteissä käyttämällä delegoituja säädöksiä, kuten Verkkojen Eurooppa -välineen tapauksessa. Hankkeiden harkinnan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/947 ([19]) (NDICI – Globaali Eurooppa -väline) näkökulmasta ei pitäisi johtaa Global Gateway -strategian puitteissa jo kehitettyjen hankkeiden viivästymiseen.

(30) Euroopan etua koskevien kaapelihankkeiden määrittelyperusteet voisivat perustua seuraaviin seikkoihin: Ensinnäkin ennakkoedellytyksenä kartoituksessa olisi esitettävä näyttöä merikaapeli-infrastruktuureissa olevasta puutteesta, myös tarpeesta perustaa uusia tai vaihtoehtoisia turvallisia reittejä tai lisätä olemassa olevan merikaapeli-infrastruktuurin kapasiteettia tai häiriönsietokykyä. Lisäksi Euroopan etua koskevien kaapelihankkeiden olisi edistettävä merkittävästi merikaapeli-infrastruktuurien toimitusketjun turvallisuutta. Niillä olisi myös oltava geostrategista merkitystä unionin ja sen jäsenvaltioiden etujen kannalta, ja niiden olisi täytettävä yhteystarpeita, jotka ovat liian riskialttiita, jotta niihin voitaisiin vastata pelkästään yksityisillä investoinneilla.

(31) Strategisissa hankkeissa mahdollisesti huomioon otettaviin täytäntöönpanokriteereihin lukeutuu sellaisen merkittävän uuden investoinnin varmistaminen, joka luo merkittäviä uusia valmiuksia turvallisuuden, suoritus- ja häiriönsietokyvyn, toimitusketjun turvallisuuden ja ympäristökestävyyden osalta. Suorituskyvyn kasvu liittyisi erityisesti datanvälityskapasiteettiin ja lyhyeen siirtoviiveeseen. Turvallisuuden ja häiriönsietokyvyn paranemiseen sisältyisi fyysisen ja loogisen redundanssin mitoitus hankkeessa, korkeat turvallisuusnormit ja turvallisuusteknologia, kuten anturi- ja valvontajärjestelmät, sekä käyttöönotossa, huollossa ja korjauksessa käytettävän aluskannan kapasiteetti.

(32) Kun strategiset hankkeet toteutetaan, niiden olisi parannettava merikaapeli-infrastruktuurien suoriutumista kestävän kehityksen näkökulmasta vähentämällä niiden ilmasto-, energia- ja kokonaisympäristövaikutuksia.

(33) Kansainvälisten strategisten kumppanien kanssa erityisesti kauppa- ja teknologianeuvostojen ja digitaalisten kumppanuuksien kautta tehtävän merkittävän yhteistyön perusteella ja EU:n digitaalisesta diplomatiasta 26 päivänä kesäkuuta 2023 annettujen neuvoston päätelmien mukaisesti jäsenvaltioita olisi kannustettava tehostamaan yhteistoiminnassa unionin kanssa toimiaan turvallisten, luotettavien ja häiriönsietokykyisten merikaapeli-infrastruktuurien kehittämiseksi tässä suosituksessa esitetyn lähestymistavan mukaisesti. Jos Euroopan etua koskevia kaapelihankkeita luodaan, niiden olisi osaltaan varmistettava, että EU:lla on keinot luoda suojattu yhteys strategisiin kumppaneihinsa. Tämä koskee erityisesti arktisen alueen, Atlantin ja Tyynenmeren tietoliikenneyhteyksiä koskevaan yhteistyöhön liittyviä strategisia hankkeita. Global Gateway -strategia tarjoaa EU:lle ja sen jäsenvaltioille puitteet tiiviin yhteistyön kehittämiseen asiaankuuluvien kansainvälisten kumppaneiden kanssa luotettavien, turvallisten ja häiriönsietokykyisten digitaalisten yhteyksien mahdollistamiseksi EU:n ja NDICI – Globaali Eurooppa -välineen ja liittymistä valmistelevan tukivälineen kohteena olevien maiden ja alueiden välillä Saharan eteläpuolisessa Afrikassa, Latinalaisessa Amerikassa ja Karibian alueella, Aasian ja Tyynenmeren maissa sekä naapuruus- ja laajentumismaissa. Kun otetaan huomioon tarve säilyttää johdonmukainen lähestymistapa turvallisiin, luotettaviin ja häiriönsietokykyisiin merikaapeli-infrastruktuureihin ja huolehtia sisäisten ja ulkoisten toimien keskinäisestä täydentävyydestä, jäsenvaltioita olisi kannustettava käyttämään asiantuntijaryhmää koordinoimaan ja tiedottamaan toisilleen, komissiolle ja ulkosuhdehallinnolle tämän suosituksen soveltamisalaan kuuluvista asioista sekä kolmansien maiden kanssa käytävän kahdenvälisen tietojenvaihdon että monenvälisen yhteistyön osalta.

([16]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1153, annettu 7 päivänä heinäkuuta 2021, Verkkojen Eurooppa -välineestä ja asetusten (EU) N:o 1316/2013 ja (EU) N:o 283/2014 kumoamisesta (EUVL L 249, 14.7.2021, s. 38).

([17]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1529, annettu 15 päivänä syyskuuta 2021, liittymistä valmistelevan tukivälineen (IPA III) perustamisesta (EUVL L 330, 20.9.2021, s. 1).

([18]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241, annettu 12 päivänä helmikuuta 2021, elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17).

([19]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/947, annettu 9 päivänä kesäkuuta 2021, naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineen – Globaali Eurooppa perustamisesta, Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 466/2014/EU muuttamisesta ja kumoamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/1601 ja neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 480/2009 kumoamisesta (EUVL L 209, 14.6.2021, s. 1).

(34) Jäsenvaltioita olisi kannustettava toimimaan koordinoidusti monenvälisillä ja sidosryhmien välisillä foorumeilla, mukaan lukien G7-ryhmä ja Kansainvälinen televiestintäliitto (ITU), EU:n digitaalisen diplomatian periaatteiden, tavoitteiden ja välineiden mukaisesti.

(35) EU:n olisi pyrittävä edelleen syventämään häiriönsietokykyä koskevaa yhteistyötä Naton kanssa, myös kriittisten merikaapeli-infrastruktuurien osalta, EU:n ja Naton yhteistyötä koskevan kolmannen yhteisen julistuksen ([20]) mukaisesti edistämällä toimien täydentävyyttä ja välttämällä tarpeettomia päällekkäisyyksiä ja noudattaen täysimääräisesti keskinäisen avoimuuden ja läpinäkyvyyden, vastavuoroisuuden ja osallistavuuden periaatteita sekä kunnioittaen kunkin organisaation päätöksenteon riippumattomuutta. EU-Nato-työryhmän lopullisen arviointiraportin ([21]) suositusten pohjalta EU:n henkilöstön olisi häiriönsietokykyä koskevan jäsennellyn vuoropuhelun yhteydessä pyrittävä muun muassa edistämään yhteistä tilannekuvaa Naton henkilöstön kanssa.

(36) Tällä suosituksella pyritään saamaan liikkeelle muutosvoimaisia investointeja, ja sillä edistetään siten Global Gateway -strategian tavoitteita vahvistaa maailmanlaajuisia digitaalisia yhteyksiä EU:n arvojen ja normien mukaisesti. Jäsenvaltioiden olisi tätä suositusta toteuttaessaan noudatettava Team Europe -lähestymistapaa ja käytettävä EU:n ja sen jäsenvaltioiden Global Gateway -strategian ja talous- ja investointisuunnitelmien täytäntöönpanemiseksi perustamia olemassa olevia hallintorakenteita.

(37) Kun otetaan huomioon, että merikaapeli-infrastruktuureja toteuttavat tyypillisesti yksityiset sidosryhmät, ja kun otetaan huomioon sekä unionin että sen jäsenvaltioiden strategiset edut, Euroopan etua koskevat kaapelihankkeet, jos niitä perustetaan, olisi rahoitettava yksityisellä rahoituksella, jota voidaan tarvittaessa tukea unionin ja kansallisen talousarvion yhdistelmällä valtiontukisääntöjen mukaisesti. Unionin rahoitusohjelmia voidaan käyttää yhdessä Euroopan investointipankin, kansallisten kehityspankkien, muiden julkisten kehitys- ja rahoituslaitosten sekä yksityisen sektorin rahoituslaitosten ja yksityisen sektorin sijoittajien rahoituksen kanssa, myös julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien kautta unionin talousarvion käyttöä koskevien säännösten mukaisesti.

(38) Verkkojen Eurooppa -välineestä rahoitetaan tällä hetkellä merikaapeleita runkoverkkoina, jotka yhdistävät EU:n alueita ja unionin kolmansiin maihin. Asiaan liittyvissä rahoitushauissa havaittu merkittävä ylikysyntä osoittaa, että turvallisten, häiriönsietokykyisten ja erittäin suorituskykyisten merikaapeleiden rahoituksen kysyntä on kasvussa. Kun otetaan huomioon jatkuvat kustannukset ja riskit, Verkkojen Eurooppa -välineen rahoitustuki on ensiarvoisen tärkeää, jotta voidaan vähentää riskejä ja houkutella yksityisiä investointeja ja tehdä hankkeista pankkirahoituskelpoisia.

(39) Euroopan komissio voi harkita rahoitusvälineiden ja rahoitusta yhdistävien välineiden käytön parantamista Euroopan etua koskevien kaapelihankkeiden tukemiseksi käyttämällä Verkkojen Eurooppa -välineen ja muiden asiaankuuluvien välineiden määrärahoja, jotta voidaan houkutella yksityistä pääomaa ja toimia markkinaehdoin. Jäsenvaltioita kannustetaan osallistumaan tällaiseen rahoitukseen mahdollisesti kansallisten kehityspankkiensa ja -laitostensa kautta. InvestEU-ohjelma voi olla väline Euroopan etua koskevien kaapelihankkeiden rahoittamiseksi.

(40) Tämä suositus ei saisi rajoittaa jäsenvaltioiden toimivaltaa sellaisten toimien osalta, jotka koskevat yleistä turvallisuutta, puolustusta, kansallista turvallisuutta tai yksittäisen valtion toimia rikosoikeuden alalla, mukaan lukien jäsenvaltioiden oikeus sulkea palveluntuottajia ja laite- ja ohjelmistotoimittajia markkinoiltaan kansalliseen turvallisuuteen liittyvistä syistä,

ON ANTANUT TÄMÄN SUOSITUKSEN:

1. **SOVELTAMISALA JA TAVOITTEET**

1) Tässä suosituksessa määritellään joukko kohdennettuja toimia, joita jäsenvaltiot voisivat toteuttaa kansallisella ja unionin tasolla, jotta voidaan

   a) arvioida säännöllisesti ja parantaa olemassa olevien ja uusien merikaapeli-infrastruktuurien turvallisuutta ja häiriönsietokykyä ja

([20]) Naton pääsihteerin, Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan ja Euroopan komission puheenjohtajan 10. tammikuuta 2023 allekirjoittama yhteinen julistus EU:n ja Naton yhteistyöstä.

([21]) EU-Nato Task Force on the resilience of critical infrastructure, Final Assessment Report, 29. kesäkuuta 2023.

b) tukea merikaapeli-infrastruktuurien käyttöönottoa tai merkittävää parantamista Euroopan etua koskevilla kaapelihankkeilla, jotka täyttävät jonkin seuraavista edellytyksistä:

1) niissä on mukana vähintään kaksi jäsenvaltiota;

2) ne yhdistävät jäsenvaltion yhteen tai useampaan sen saariin, syrjäisimpiin alueisiin tai merentakaisiin maihin ja alueisiin;

3) niillä luodaan yhteys tai parannetaan sitä merkittävästi yhden tai useamman jäsenvaltion ja kolmannen maan, mukaan lukien liittymisneuvotteluja käyvät maat ja naapurimaat, välillä joko suoraan tai välillisesti muiden unioniin linkittyvien kaapeli-infrastruktuurien kautta.

2. **MÄÄRITELMÄT**

2) Tässä suosituksessa ’merikaapeli-infrastruktuurilla’ tarkoitetaan itse merenalaisen tietoliikennekaapelin lisäksi myös kaikkea sen rakentamiseen, ylläpitoon, huoltoon ja korjaamiseen liittyvää infrastruktuuria.

3) Muilta osin sovelletaan direktiivissä (EU) 2022/2555 (NIS 2 -direktiivi) annettuja määritelmiä.

3. **JÄSENVALTIOTASON TOIMET**

3.1 **Turvallisuus**

4) Jäsenvaltioita kannustetaan edistämään merikaapeli-infrastruktuurin korkeaa turvallisuustasoa sen omistajasta riippumatta ja toimimaan tarvittaessa ja soveltuvin osin direktiivissä (EU) 2018/1972 (eurooppalainen sähköisen viestinnän säännöstö), NIS 2 -direktiivissä ja direktiivissä (EU) 2022/2557 (CER-direktiivi) vahvistettujen vaatimusten sekä EU:n merellisen turvallisuusstrategian asiaankuuluvien toimien mukaisesti. Niitä kannustetaan varmistamaan, että infrastruktuuria hallinnoidaan ja valvotaan asianmukaisesti siten, että se voidaan suojata ulkoisilta uhkilta ja voidaan säilyttää sen turvallisuus, mukaan lukien infrastruktuurin kautta siirrettävän datan turvallisuus. Jäsenvaltioita kannustetaan ottamaan tässä yhteydessä tarvittaessa huomioon puolustustason turvallisuusnormit, jotta voidaan helpottaa yhteistyötä sotilaallisten toimijoiden kanssa.

5) Jäsenvaltioiden olisi valmistauduttava tarvittavien tietojen pyytämiseen yrityksiä edustavilta organisaatioilta tai tarvittaessa yksittäisiltä yrityksiltä merikaapeli-infrastruktuurien turvallisuuden ja häiriönsietokyvyn seuraamiseksi. Näitä tietoja voitaisiin käyttää kansallisen merikaapeli-infrastruktuurin kartoituksen laatimiseen, täydentämiseen ja päivittämiseen sekä jo kerätyissä tiedoissa olevien puutteiden korjaamiseen. Tietojen keräämisessä tai vaihdossa olisi säilytettävä kyseisten tietojen luottamuksellisuus sekä suojeltava asianomaisten toimijoiden turvallisuusetuja ja kaupallisia etuja sovellettavien EU:n sääntöjen mukaisesti.

6) Jäsenvaltioita kannustetaan tekemään kansallisia riskinarviointeja merikaapeli-infrastruktuurien ja niiden toimitusketjujen kyberturvallisuudesta ja fyysisestä turvallisuudesta ottaen huomioon asiaankuuluvat olemassa olevat EU:n tason riskinarvioinnit ja stressitestien tulokset. Kansalliset arvioinnit olisivat merkityksellisempiä, jos niihin sisältyy kartoitus olemassa olevista ja suunnitelluista infrastruktuureista ja jos niissä otetaan huomioon sekä tekniset että muut kuin tekniset turvallisuusriskikriteerit.

7) Jäsenvaltioita kannustetaan NIS 2 -direktiiviä täytäntöön pannessaan tiukentamaan laite- ja ohjelmistotoimittajia ja operaattoreita koskevia velvoitteita, ottaen huomioon tämän suosituksen mukaiset unionin tason toimet, jotta voidaan varmistaa infrastruktuurin arkaluonteisten osien turvallisuus, sekä tarvittaessa velvoitteita, jotka koskevat muun muassa asiaankuuluvien tietojen toimittamista toimivaltaisille kansallisille viranomaisille merikaapeli-infrastruktuureihin suunnitelluista muutoksista ja vaatimuksia, joiden mukaan tietyt tietotekniikkakomponentit ja -järjestelmät on testattava etukäteen kansallisissa tarkastus- tai sertifiointilaboratorioissa niiden turvallisuuden ja koskemattomuuden varmistamiseksi.

3.2 **Toimijoiden säännölliset stressitestit**

8) Jäsenvaltioita suositellaan kannustamaan ja tukemaan merikaapeli-infrastruktuurien ylläpitäjiä tekemään säännöllisiä stressitestejä, jotka perustuvat unionin tason yhteisiin periaatteisiin ja erityisesti 16–20 kohdassa tarkoitettuihin merikaapeli-infrastruktuureihin liittyviä riskejä, haavoittuvuuksia ja riippuvuuksia koskeviin konsolidoituihin unionin laajuisiin arviointeihin.

9) Tällaisia testaustoimia voitaisiin tukea taloudellisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2021/694 ([22]) perustetusta Digitaalinen Eurooppa -ohjelmasta, erityisesti sen kyberturvallisuutta koskevasta vuosien 2023–2024 työohjelmasta.

3.3 **Kansallisten lupamenettelyjen nopeuttaminen**

10) Jäsenvaltioita kannustetaan varmistamaan, että merikaapeli-infrastruktuurien suunnitteluun, hankintaan, rakentamiseen, ylläpitoon, huoltoon ja korjaamiseen liittyvät hallinnolliset hakemukset käsitellään verkossa tehokkaasti ja viiveettä. Tätä varten kaikkia asianomaisia kansallisia viranomaisia kehotetaan varmistamaan, että nämä hakemukset käsitellään niin nopeasti kuin se on oikeudellisesti mahdollista.

11) Jäsenvaltioiden olisi hyödyllistä antaa merikaapeli-infrastruktuureille suurin mahdollinen kansallinen tärkeysasema, mikäli tällainen asema on olemassa kansallisessa lainsäädännössä, ja käsitellä niitä sen mukaisesti lupamenettelyissä, myös ympäristöarviointeihin liittyvissä menettelyissä ja, jos kansallisessa lainsäädännössä niin säädetään, aluesuunnittelussa.

12) Jäsenvaltioita kannustetaan pitämään merikaapeli-infrastruktuurien turvallisuutta ja häiriönsietokykyä direktiivin 92/43/ETY 6 artiklan 4 kohdassa ja 16 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettuna erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavana syynä ja direktiivin 2000/60/EY 4 artiklan 7 kohdassa tarkoitettuna yleisen edun kannalta erittäin tärkeänä syynä. Sen vuoksi jäsenvaltioita kannustetaan pitämään merikaapeli-infrastruktuurien suunnittelua, hankintaa, rakentamista, ylläpitoa, huoltoa ja korjausta erittäin tärkeän yleisen edun mukaisena toimintana edellyttäen, että muut mainituissa säännöksissä säädetyt edellytykset täyttyvät.

13) Jäsenvaltioita kehotetaan nimeämään viranomainen vastaamaan merikaapeli-infrastruktuurien suunnitteluun, hankintaan, rakentamiseen, ylläpitämiseen, huoltoon ja korjaukseen liittyvien hallinnollisten hakemusten helpottamisesta ja koordinoinnista. Viranomainen voisi puolestaan nimetä koordinaattorin, joka toimisi keskitettynä yhteyspisteenä, ja kutsua koolle työryhmän, jossa ovat edustettuina kaikki hallinnollisten hakemusten käsittelyyn osallistuvat viranomaiset, laatimaan lupamenettelyn aikataulun ja seuraamaan ja koordinoimaan sen toteutusta.

14) Jos päätökset edellyttävät kahden tai useamman jäsenvaltion osallistumista, asianomaisia viranomaisia olisi kehotettava toteuttamaan kaikki tarvittavat toimenpiteet tehokkaan ja toimivan yhteistyön ja koordinoinnin varmistamiseksi keskenään ja komission kanssa. Tähän voisi tarvittaessa osallistua kolmansien maiden viranomaisia. Jäsenvaltioiden olisi erityisesti tehtävä yhteistyötä keskenään merikaapelien huolto- ja korjauskapasiteetin kehittämiseksi. Niiden olisi tehtävä yhteistyötä komission kanssa nykyisen aluskannan kartoittamiseksi ja tarpeiden määrittelemiseksi ennakoivasti.

4. **JÄSENVALTIOIDEN TOIMET UNIONIN TASOLLA**

15) Tässä esitetyt jäsenvaltioiden toimet ja koordinointi olisi toteutettava epävirallisen asiantuntijaryhmän puitteissa.

([22]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/694, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2021, Digitaalinen Eurooppa -ohjelman perustamisesta ja päätöksen (EU) 2015/2240 kumoamisesta (EUVL L 166, 11.5.2021, s. 1).

4.1 **Kohti konsolidoitua unionin laajuista riskien, haavoittuvuuksien ja riippuvuuksien arviointia**

16) Jäsenvaltioita kannustetaan auttamaan komissiota kartoittamaan olemassa olevat merikaapeli-infrastruktuurit EU:n tasolla kansallisten kartoitusten pohjalta ja päivittämään kartoitusta vähintään vuosittain. Kartoituksen olisi katettava kaikki merkitykselliset asiaan liittyvät tiedot, kuten käytettävissä oleva ja potentiaalinen kapasiteetti, tekniset ominaispiirteet, tärkeimmät turvaominaisuudet, redundanssi- ja/tai peering-järjestelyt, omistusta ja määräysvaltaa koskevat tiedot sekä ympäristökestävyyteen liittyvät ominaisuudet.

17) Jäsenvaltioita kannustetaan avustamaan komissiota olemassa olevien arviointien uudelleentarkastelussa ja sellaisten puuttuvien tietojen tunnistamisessa, jotka estävät tällä hetkellä riskejä, haavoittuvuuksia ja riippuvuuksia koskevan konsolidoidun unionin laajuisen arvioinnin toteuttamisen, erityisesti suuririskisten laite- ja ohjelmistotoimittajien osalta, merikaapeli-infrastruktuureista, mukaan lukien niiden NIS 2 -direktiivin 22 artiklassa tarkoitetut kriittiset toimitusketjut, sekä ottamaan huomioon yhteydet muihin kriittisiin infrastruktuureihin, erityisesti sähkökaapeleihin ja kaasuputkiin.

18) Jäsenvaltioita kehotetaan ehdottamaan komissiolle toimenpiteitä puuttuvien tietojen täydentämiseksi ja menetelmää, joka mahdollistaisi tällaisen konsolidoidun unionin laajuisen arvioinnin toteuttamisen säännöllisesti ja sen hyödyntämisen säännöllisissä stressitesteissä.

19) Jäsenvaltioita kannustetaan avustamaan komissiota säännöllisten konsolidoitujen unionin laajuisten arviointien tekemisessä merikaapeli-infrastruktuureihin liittyvistä riskeistä, haavoittuvuuksista ja riippuvuuksista.

20) Jäsenvaltioita kehotetaan auttamaan komissiota esittämään tämän arvioinnin perusteella ”kaapeliturvallisuuden työkalupakin”, jossa esitetään lieventäviä toimenpiteitä, joita jäsenvaltioita kannustetaan toteuttamaan vähentääkseen riskejä, haavoittuvuuksia ja riippuvuuksia erityisesti unionin laajuisessa konsolidoidussa arvioinnissa yksilöityjen suuririskisten laite- ja ohjelmistotoimittajien osalta.

4.2 **Tietojenvaihto ja keskinäinen avunanto**

21) Jäsenvaltioiden olisi vaihdettava säännöllisesti tietoja tilannekuvasta, poikkeamista ja niihin reagoinnista sekä sovelletuista parhaista käytännöistä ja maksimoitava synergiat NIS 2 -direktiivin ja CER-direktiivin nojalla toimivaltaisten viranomaisten kanssa. Jäsenvaltioiden olisi tarjottava toisilleen apua erityisesti koko unioniin kohdistuvien vaikutusten lieventämiseksi.

22) Jäsenvaltioita kehotetaan keskustelemaan mahdollisuuksista ottaa käyttöön innovatiivisia ratkaisuja merikaapeli-infrastruktuureihin kohdistuvien uhkien havaitsemiseksi ja torjumiseksi ottaen erityisesti huomioon EU:n rahoittamien hankkeiden tulokset.

23) Näissä tietojenvaihtoa ja keskinäistä avunantoa koskevissa toimissa jäsenvaltioiden olisi voitava käsitellä EU:n turvallisuusluokiteltuja tietoja eri turvallisuustasoilla. Jäsenvaltioita kehotetaan osoittamaan tätä varten asiantuntijoita, joilla on tarvittavan tasoinen asiantuntemus ja turvallisuusselvitys luovuttajan suostumuksen periaatteen mukaisesti. Jäsenvaltioiden olisi myös määritettävä jakamiensa tietojen asianmukainen turvallisuusluokitus ja varmistettava, että tehokasta tietojenvaihtoa varten on EU:n turvallisuusluokiteltujen tietojen eri turvallisuustasoilla käytettävissä hyväksyttyjä välineitä.

4.3 **Euroopan etua koskevat kaapelihankkeet**

24) Jäsenvaltioiden olisi avustettava komissiota ehdottamaan strategisten puutteiden korjaamiseksi ja uusien yhteyksien luomiseksi luetteloluonnosta strategisista Euroopan etua koskevista kaapelihankkeista, mukaan lukien niiden kiireellisyys ja aikataulu, joita voitaisiin tukea unionin ohjelmista kansallisilla varoilla täydennettynä.

25) Jäsenvaltioiden olisi olemassa olevien arviointien pohjalta avustettava komissiota yksilöimällä riskit, haavoittuvuudet ja riippuvuudet, joihin voitaisiin puuttua tämän suosituksen mukaisten Euroopan etua koskevien kaapelihankkeiden avulla.

26) Jäsenvaltioita kannustetaan ehdottamaan luetteloa strategisista hankkeista, jotka täyttäisivät seuraavat kriteerit, sanotun kuitenkaan rajoittamatta rahoituslähteiksi harkittujen asiaankuuluvien unionin ohjelmien sääntöjen tai valtiontukisääntöjen soveltamista:

a) hanke korjaa kartoituksessa todetun merikaapeli-infrastruktuureihin liittyvän puutteen, millä voidaan vastata tarpeeseen luoda uusia tai vaihtoehtoisia turvallisia reittejä tai lisätä olemassa olevien merikaapeli-infrastruktuurien kapasiteettia ja häiriönsietokykyä;

b) hankkeella parannetaan merkittävästi toimitusketjun turvallisuutta laite- ja ohjelmistotoimittajien valinnassa huomioon otettavilla toimenpiteillä, joilla varmistetaan merikaapeli-infrastruktuurien suunnittelussa, hankinnassa, rakentamisessa, ylläpidossa, huollossa ja korjaamisessa tarvittavien komponenttien, teknologioiden, järjestelmien ja taitotiedon saatavuus; hankkeet, joihin liittyy konsolidoidussa riskinarvioinnissa suuririskisiksi määriteltyjä laite- tai ohjelmistotoimittajia, eivät saisi olla tukikelpoisia;

c) hankkeella olisi oltava geostrategista merkitystä unionin ja sen jäsenvaltioiden etujen kannalta, erityisesti EU:n merikaapeli-infrastruktuurin korkean turvallisuustason varmistamiseksi;

d) hanke täyttää yhteystarpeita, joihin ei niihin liittyvien riskien vuoksi voitaisi vastata pelkästään yksityisillä investoinneilla; ja

e) jos hankkeeseen liittyy asetuksen (EU) 2021/947 (NDICI – Globaali Eurooppa -väline) ja asetuksen (EU) 2021/1529 (liittymistä valmisteleva tukiväline) nojalla annettavaa rahoitusta, olisi pohdittava tarkemmin a–d alakohdassa esitettyjen kriteerien täyttymistä ja sitä, onko hanke jo kehitteillä Global Gateway -strategian puitteissa.

27) Jäsenvaltioita suositellaan avustamaan komissiota strategisten hankkeiden luettelon vuosittaisessa uudelleentarkastelussa ja päivityksessä 19 kohdassa tarkoitettujen merikaapeli-infrastruktuureihin liittyviä riskejä, haavoittuvuuksia ja riippuvuuksia koskevien konsolidoitujen unionin laajuisten arviointien pohjalta. Lisäksi jäsenvaltioita kehotetaan antamaan komissiolle neuvontaa siitä, miten strategisilla hankkeilla olisi puututtava havaittuihin riskeihin, haavoittuvuuksiin ja riippuvuuksiin. Tätä varten jäsenvaltioita kannustetaan ottamaan huomioon seuraavat kriteerit:

a) täyttääkö hanke tietyt turvallisuusvaatimukset, joilla varmistetaan korkea turvallisuustaso;

b) parantaako hanke merkittävästi merikaapeli-infrastruktuurien suorituskykyä ja häiriönsietokykyä;

c) vähentääkö hanke riskejä, joita liittyy riippuvuuteen toimijoista, jotka on määritelty konsolidoidussa riskinarvioinnissa suuririskisiksi ja jotka ovat suoraan tai välillisesti kolmansien maiden määräysvallassa, riippumatta komission tiedonannossa C(2023) 4049 mainituista suuririskisistä laite- ja ohjelmistotoimittajista, ja vähentääkö se riskejä, joita liittyy mahdollisiin häiriöihin komponenttien (mukaan lukien linjapäätelaitteet), teknologioiden, palvelujen ja järjestelmien toimituksissa, mukaan lukien hinnanmuutokset tai heikompi suorituskyky tai vaihtoehtoisten toimituslähteiden olemassaolo, merikaapeli-infrastruktuurin koko elinkaaren aikana; ja

d) parantaako hanke merikaapeli-infrastruktuurien ympäristökestävyyttä vähentämällä niiden ilmasto-, energia- ja kokonaisympäristövaikutuksia.

4.4 **Kansainvälinen yhteistyö**

28) Jäsenvaltioita ja unionia olisi Team Europe -lähestymistavan ([23]) mukaisesti ja olemassa olevan kansainvälisen yhteistyön pohjalta kannustettava tekemään yhteistyötä turvallisten, luotettavien ja häiriönsietokykyisten merikaapeli-infrastruktuurien kehittämisen edistämiseksi laajentumismaiden, kolmansien maiden ja strategisten kumppanien kanssa sekä monenvälisillä ja sidosryhmien välisillä foorumeilla tässä suosituksessa esitetyn lähestymistavan mukaisesti, erityisesti Euroopan etua koskevien kaapelihankkeiden edistämiseksi.

([23]) Team Europe -lähestymistavassa pyritään yhdistämään resursseja ja asiantuntemusta. Siihen kuuluvat EU, EU:n jäsenvaltiot – niiden täytäntöönpanovirastot ja julkiset kehityspankit mukaan luettuina – sekä Euroopan investointipankki (EIP) ja Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankki (EBRD).

5. **EUROOPAN ETUA KOSKEVIEN KAAPELIHANKKEIDEN RAHOITUS**

29) Euroopan etua koskevat kaapelihankkeet olisi rahoitettava yksityisellä rahoituksella, jota voidaan tarvittaessa tukea unionin ohjelmista, erityisesti asetuksella (EU) 2021/1153 perustetusta Verkkojen Eurooppa -välineestä, annettavalla rahoituksella ja mahdollisesti täydentää kansallisilla varoilla, tapauksen mukaan valtiontukisääntöjä noudattaen ([24]). Unionin rahoitus voitaisiin toteuttaa avustuksina, julkisina hankintoina, rahoitusta yhdistävinä toimina, nykyisellään myös InvestEU-ohjelman puitteissa, tai julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksina asiaankuuluvien ohjelmien sääntöjen mukaisesti.

30) Jäsenvaltioita kannustetaan harkitsemaan tarvittaessa osallistumista Euroopan etua koskevien kaapelihankkeiden rahoittamiseen muun muassa siten, että niiden kansalliset kehityspankit ja -laitokset tai muut toteutuskumppanit osallistuvat rahoitusta yhdistäviin välineisiin tai toimiin EU:n tasolla ([25]) käyttäen Verkkojen Eurooppa -välineen määrärahoja. Näin voitaisiin maksimoida julkisten rahoitusosuuksien vaikutus, vivuttaa yksityistä rahoitusta ja helpottaa investointien suunnittelua valtiontukisääntöjen mukaisesti ([26]). Toteutuskumppaneiden kehittämissä Verkkojen Eurooppa -hankejatkumoissa voidaan hyödyntää asiantuntijaryhmän työtä.

31) Sen varmistamiseksi, että kansalliset investoinnit ovat valtiontukisääntöjen mukaisia, jäsenvaltioita, jotka tekevät yhteisinvestointeja Euroopan etua koskeviin kaapelihankkeisiin, jotka on valittu rahoitettaviksi Verkkojen Eurooppa -välineestä tai joille on myönnetty huippuosaamismerkki Verkkojen Eurooppa -välineestä annetun asetuksen nojalla, kannustetaan selvittämään mahdollisuutta suunnitella tukitoimenpiteitä, jotka täyttävät kaikki komission asetuksessa (EU) N:o 651/2014 ([27]) ja sen muutoksissa säädetyt edellytykset ([28]). Jäsenvaltioita kannustetaan myös tutkimaan, voidaanko Euroopan etua koskevia kaapelihankkeita tukea ostamalla kapasiteettia julkiseen käyttöön.

32) Euroopan etua koskevien kaapelihankkeiden rahoittamiseksi jäsenvaltiot voivat harkita InvestEU-ohjelman jäsenvaltio-osion käyttämistä InvestEU-toteutuskumppaneiden, kuten kansallisten kehityspankkien ja -laitosten, Euroopan investointipankkiryhmän tai muiden kansainvälisten rahoituslaitosten, rahoitustuotteiden rahoittamiseen kyseisten rahoitusohjelmien sääntöjen mukaisesti.

33) Euroopan etua koskevia kaapelihankkeita voitaisiin rahoittaa myös erityisyhteisöjen, kuten pääomasijoitusrahastojen, kautta. Jäsenvaltioita kannustetaan sijoittamaan, myös kansallisten kehityspankkiensa ja -laitostensa kautta, kansallisiin tai EU:n tason erityisyhteisöihin merikaapeli-infrastruktuurien tukemiseksi.

6. **UUDELLEENTARKASTELU**

34) Jäsenvaltioita kannustetaan yhdessä komission kanssa arvioimaan tämän suosituksen vaikutuksia joulukuuhun 2025 mennessä asianmukaisten jatkotoimien määrittämiseksi. Arvioinnissa olisi otettava huomioon 16–20 kohdassa tarkoitettu konsolidoitu unionin laajuinen arviointi sekä edistyminen Euroopan etua koskevien kaapelihankkeiden toteuttamisessa.

([24]) Jäsenvaltiot voivat tarvittaessa suunnitella myös kaapelihankkeita varten Euroopan yhteistä etua koskevia tärkeitä hankkeita (IPCEI-hankkeita) IPCEI-tiedonannossa esitettyjen kriteerien mukaisesti (tiedonanto Euroopan yhteistä etua koskevia tärkeitä hankkeita edistävän valtiontuen sisämarkkinoille soveltuvuuden arviointiperusteista, EUVL C 528, 30.12.2021, s. 10).

([25]) Sellaisina kuin ne on määritelty asetuksen 2018/1046 (varainhoitoasetus) 2 artiklan 6 alakohdassa.

([26]) Markkinataloustoimijaperiaatteen mukaan jäsenvaltioiden toteuttamat transaktiot eivät anna etua yrityksille eivätkä näin ollen ole valtiontukea, jos julkisyhteisöt toteuttavat ne samoin ehdoin kuin yksityiset toimijat vastaavassa tilanteessa (ja siis samalla riskien ja tuottojen tasolla) (eli transaktio on *pari passu* -periaatteen mukainen). Ks. komission tiedonanto Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta valtiontuen käsitteestä (EUVL C 262, 19.7.2016, s. 1), 4.2 jakso.

([27]) Komission asetus (EU) N:o 651/2014, annettu 17 päivänä kesäkuuta 2014, tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti (EUVL L 187, 26.6.2014, s. 1).

([28]) Merikaapelin käyttöönottoon myönnettävä tuki, joka täyttää kaikki asetuksen (EU) N:o 651/2014 I luvussa säädetyt edellytykset ja 52 b artiklassa säädetyt erityisedellytykset, katsotaan perussopimuksen 107 artiklan 2 tai 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla sisämarkkinoille soveltuvaksi ja vapautetaan perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta.

7. **LOPPUSÄÄNNÖS**

35) Tämä suositus on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 26 päivänä helmikuuta 2024.

Komission puolesta
Thierry BRETON
Komission jäsen